

Datum:
2021-01-15

Sammanträdesdatum: 2021-01-15

Plats och tid: Skype, kl. 09.00-12.00

Beslutande:

Ordinarie:

Åke Nylén (S) ordförande
Eva Bergström Selling (S) vice ordf.
Pirjo Jonsson (S)
Björn Könberg (S)
Björn Hellqvist (L)
Anders Mjärdsjö (M)
Niclas Burvall (S)
Leif Nilsson (S)
Marie Sjöbom Olsson (S)
Peter Sjöbom (M)

Ersättare:

Jan Filipsson (S)
Leif Hemmingsson (M)
Anna Edin (C)
Stefan Broman (S)
Hicham Elkahtib (V)
Rebecca Lampinen (S)

Övriga deltagare:

Per Silverliden
Tomas Öhrn
Christina Nordlander
Mats Bergmark
Sarah Faxby Bjerner
Marie Israelsson
Tora Åström
Matts Boman
Ulf Pahlsson

Förbundschef
Chef för räddningsavdelningen
Chef för avd. för verksamhetsstöd
Chef för förebyggandeavdelningen
HR-specialist
Kommunikatör
Akademikeralliansen
Vision
BRF

Utdragsbestyrkande:

Utses att justera: Niclas Burvall

Underskrifter: Sekreterare:

_____
Marie Israelsson

Paragrafer: 1-5

Ordförande:

_____
Åke Nylén

Justerande:

_____
Niclas Burvall

Anslag/bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ: Förbundsdirektionen

Sammanträdesdatum: 2021-01-15

Datum anslaget sätts upp: 2021-01-22

Datum då anslaget tas ned: 2021-02-12

Förvaring för protokollet: Brandstationen Sundsvall

Underskrift:

_____
Marie Israelsson

Justerandes sign:

Utdragsbestyrkande

Datum:
2021-01-15

Dagordning

Paragraf	Innehåll
1 §	Sammanträdet öppnande, dagordningens fastställande och val av justeringsperson
2 §	Föregående protokoll
3 §	Beslut om att sammanträdet kan genomföras digitalt och att det är beslutsfört
4 §	Beslut om inrättande av samarbetet Räddsam Västernorrland
5 §	Övriga frågor

Justering

Att jämte ordförande Åke Nylén justera dagens protokoll valdes Niclas Burvall.

Dagordningen fastställdes.

Justerandes sign:

Utdragsbestyrkande

Datum:
2021-01-15

1 § Sammanträdet öppnande, dagordningens fastställande och val av justeringsperson

Ordförande öppnade mötet.

Dagordningen fastställdes. Punkten anmälan om myndighetsbeslut utgår och redovisas vid nästa sammanträde med direktionen.

Till justeringsperson valdes Niclas Burvall.

2 § Föregående protokoll

Det fanns inga synpunkter på föregående protokoll. Protokollet lades till handlingarna.

3 § Beslut om att sammanträdet kan genomföras digitalt och att det är beslutsfört

Mötet beslutade att sammanträdet kan genomföras digitalt och att det är beslutsfört.

4 § Beslut om inrättande av samarbetet Räddsam Västernorrland

Direktionen beslutar

att godkänna inrättande av samarbetet Räddsam Västernorrland i enlighet med beslutspunkterna i bifogat underlag, och

att beslutet ska gälla under förutsättning att övriga räddningstjänster i Västernorrlands län fattar samma beslut.

Bakgrund

Efter Västmanlandsbranden 2014 och skogsbrandssommaren 2018 har det blivit tydligt att räddningstjänsterna i landet behöver ha tillgång till ett operativt ledningssystem, på tillräckligt hög nivå, som snabbt kan organisera ledningsarbete vid till exempel en stor händelse och bemanna de räddningsstyrkor som ska ha uppgifter under olika skeden av händelsen.

Justerandes sign:

Utdragsbestyrkande

Datum:
2021-01-15

Efter skogsbränderna 2014 och 2018 har regeringen tillsatt två statliga utredningar. Båda dessa utredningar har i sina betänkanden tydliggjort vikten av en ständigt fungerande övergripande ledning hos räddningstjänsterna. Förändringar i lagstiftningen har därefter genomförts som från och med den 1 januari 2021 ställer krav på tillgång till en sådan funktion för samtliga räddningstjänster i landet. Medelpads räddningstjänstförbunds (MRF) nuvarande operativa ledningssystem är inte på tillräckligt hög nivå för att förbundet ska fortsätta att driva systemet själv. Samarbete i detta avseende föreslås därför tillsammans med övriga räddningstjänster i länet.

Räddningstjänsterna i landet har under år 2021 på sig att i praktiken nå en tillräckligt hög nivå på sitt ledningssystem. Och för räddningstjänsterna i Västernorrlands läns del, enligt förslaget, sett i ett gemensamt perspektiv.

Ärendet

Det föreslås att beslut fattas om inrättande av Räddsam Västernorrland som innefattar ett operativt ledningssamarbete mellan länets tre räddningstjänster; Brand och Säkerhet, Örnsköldsviks kommun, Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen (HKÅ) och MRF. Det operativa ledningssamarbetet innebär ett gemensamt ledningssystem. Några av de fem ledningsnivåerna blir gemensamma och andra tydliggörs att de ska finnas vid respektive räddningstjänst.

Ett beslutsunderlag har tagits fram som förutom ett antal beslutspunkter innehåller en bakgrundsbeskrivning, utvecklande av beslutspunkterna samt en redogörelse över hur ytterligare förstärkningar avseende den operativa ledningen kan komma att genomföras tillsammans med räddningstjänsterna i Jämtlands län och senare även räddningstjänster i de övriga av de sex nordligaste länen.

Ärendets tidigare handläggning

Ärendet har inte tidigare handlagts. MRF har för närvarande sitt eget operativa ledningssystem. Förbundet har ett samarbete tillsammans med HKÅ när det gäller inre befälsstöd vid vissa händelser och ett samarbete för att bedriva stabsverksamhet i samband med större händelser.

Förvaltningens övervägande

Västmanlandsbranden var den största skogsbranden i landet i modern tid med cirka 13 800 hektar drabbad skog. Och med 25 nedbrunna eller brandskadade byggnader. Branden krävde ett dödsoffer. Denna brand, precis som alla andra skogsbränder, startade på en mycket liten yta. Grundförutsättningen var att det var mycket torrt i markerna. I detta fall var det en markberedningsmaskin, som efter avverkning skulle förbereda för plantering, som troligen slog emot en sten vilket skapade en antändning. Denna händelse är ett exempel vad som kan inträffa när det gäller skogsbrand. Det kan också handla om andra väderrelaterade händelser eller stora olyckor med utsläpp av farliga ämnen.

Justerandes sign:

Utdragsbestyrkande

Datum:
2021-01-15

Det är för att lyckas med resultatet av en räddningsinsats av denna typ, utan att en skogsbrand tillåts växa och bli stor, avgörande att snabbt komma igång med att organisera insatsen och starta upp arbetet med brandbekämpning på platsen utan dröjsmål. Och också att ha tillräckliga resurser för att bedriva arbetet med den utrustning som behövs. En operativ insats måste redan från början kunna ledas med stor kraft när det gäller att styra den, kontinuerligt ta fram underlag för inriktningen av det fortsatta arbetet, få stöd i olika former av planering eller kommunikation samt att kunna bygga upp en tillräckligt stor styrka. Detta inkluderar att kunna ta emot förstärkningar från andra regioner och också nationellt.

Efter Västmanlandsbranden, vilket också förstärktes efter skogsbränderna 2018, startade en omfattande diskussion i landet om att räddningstjänsternas operativa ledningssystem behöver förstärkas och att räddningstjänsterna måste bli bättre på att samarbeta i detta avseende. Och också att räddningstjänsterna i landet operativt bör leda sina verksamheter på ett mer likartat sätt.

Mot bakgrund av de nya lagregler som nu gäller och att MRF:s egna operativa ledningssystem behöver förstärkas, föreslås inrättande av samarbetet Räddsam Västernorrland. Ärendet är utrett genom en förstudie. Räddningscheferna samt avdelningschefen i Örnsköldsvik och förbundschefen för MRF har därefter arbetat vidare med förstudiens slutrapport tillsammans med utsedd personal för arbetet. Arbetet har resulterat i underlaget med beslutspunkter. Förhandling har genomförts tillsammans med arbetstagarorganisationerna. Förhandlingen är avslutad.

Förslag till uppföljning

Direktionen ges kontinuerlig information om det fortsatta arbetet med att inrätta Räddsam Västernorrland och sedan med uppföljning över hur samarbetet fungerar.

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har ställt sig bakom förvaltningens förslag.

5 § Övriga frågor

Förvaltningen informerade om att förordnandet för Tomas Öhrn som chef för räddningsavdelningen, och därmed också som räddningschef, förlängs att gälla längst till och med den 31 december 2021.

Justerandes sign:

Utdragsbestyrkande

Räddningstjänsten
Höga Kusten · Ådalen

Beslut om inrättande av samarbetet Räddsam Västernorrland

1. Sammanfattning

Det föreslås att beslut fattas om införande av Räddsam Västernorrland som innefattar ett operativt ledningssamarbete mellan länets tre räddningstjänster; Brand och Säkerhet, Örnsköldsviks kommun, Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen och Räddningstjänsten Medelpad. Det operativa ledningssamarbetet innebär införande av ett gemensamt operativt ledningssystem. Några av de fem ledningsnivåerna blir gemensamma och andra tydliggörs att de ska finnas vid respektive räddningstjänst.

Efter Västmanlandsbranden 2014 och skogsbrandssommaren 2018 har det blivit tydligt att räddningstjänsterna i landet behöver ha tillgång till en ständigt fungerande övergripande ledning som snabbt kan organisera ledningsarbete vid en stor händelse och bemanna de räddningsstyrkor som ska ha uppgifter under det inledande skedet av händelsen. En övergripande ledning som också ska ha förmåga till att både snabbt kunna förstärka med nya resurser till en räddningsinsats och skapa uthållighet över tid. Det ska dessutom kunna finnas kompetens för samverkan med andra berörda myndigheter.

Efter skogsbränderna 2014 och 2018 har regeringen tillsatt två statliga utredningar. Båda dessa utredningar har i sina betänkanden tydliggjort vikten av en ständigt fungerande övergripande ledning hos räddningstjänsterna. Förändringar i lagstiftningen har därefter genomförts som från och med den 1 januari 2021 ställer krav på införande av en sådan funktion för samtliga räddningstjänster i landet. Eftersom det endast är de allra största räddningstjänsterna i landet som själva klarar av ett sådant lagkrav, är alternativet att närliggande räddningstjänster bygger upp ett operativt ledningssamarbete. Och det är ett sådant ledningssamarbete som detta förslag till beslut avser. Räddningstjänsterna har under år 2021 på sig att i praktiken nå en tillräckligt hög nivå på sin operativa ledningsstruktur. Och för räddningstjänsterna i Västernorrlands läns del, enligt förslaget, sett i ett gemensamt perspektiv.

Räddningstjänsten
Högå Kusten · Ådalen

2. Beslutspunkter

Följande beslutspunkter ingår i förslaget till införande av Räddsam Västernorrland.

- Ledningsnivå 5

Gemensam funktion för räddningschef i beredskap (RCB) från och med den 1 juni 2021. Funktionen finns tillgänglig dygnet runt och utanför ordinarie arbetstid genom beredskap. Bemanningen utgår från alla tre räddningstjänsterna. Funktionen som tjänsteman i beredskap (TIB) vid länets kommuner kan vara en del av RCB-funktionen. Ett sådant erbjudande om samarbete ska lämnas till kommunerna.

- Ledningsnivå 4

Gemensam funktion för larm- och ledningsbefäl (idag kallat inre befäl – IB) från och med den 1 juni 2021. Funktionen finns tillgänglig dygnet runt och utanför ordinarie arbetstid genom jour. Den är placerad tillsammans med SOS Alarm Sverige AB i Sundsvall. Bemanningen utgår från alla tre räddningstjänsterna.

I avvaktan på införande av ett nationellt Enhetligt ledningssystem (ELS) samt ett ytterligare utvecklat operativt ledningssamarbete med fler räddningstjänster, ska det från samma tidpunkt finnas en gemensam stödfunktion för larm- och ledningsbefälet, benämnt vakthavande befäl (VB). Funktionen finns tillgänglig dygnet runt och utanför ordinarie arbetstid genom beredskap. Bemanningen utgår inledningsvis från Räddningstjänsten Medelpad.

- Ledningsnivå 3

Gemensam funktion för regional insatsledare från och med den 1 juni 2021. Funktionen finns tillgänglig dygnet runt och utanför ordinarie arbetstid genom beredskap. Bemanningen utgår inledningsvis från Räddningstjänsten Medelpad.

- Ledningsnivå 2

Funktion för insatsledare (IL) ska finnas vid alla tre räddningstjänsterna. Detta gäller från och med den 1 juni 2021. Funktionen finns tillgänglig dygnet runt och utanför ordinarie arbetstid genom jour. Respektive räddningstjänst ansvarar för att besätta funktionen inom sitt område.

- Ledningsnivå 1

Funktioner för styrkeledare/arbetsledare ska finnas vid alla tre räddningstjänsterna. Inom räddningstjänsterna ska funktionerna finnas för varje räddningsstyrka. Detta gäller inom såväl heltidsverksamheten som verksamheten för

**Räddningstjänsten
Höga Kusten · Ådalen**

räddningstjänstpersonal i beredskap (RIB). Respektive räddningstjänst ansvarar för att besätta funktionerna inom sitt område.

- [Kommunal alarmeringscentral](#)

Förutsättningarna för att den kommunala alarmeringscentralen (KAC) vid Brand och Säkerhet, Örnsköldsviks kommun, ska vara en del av verksamheten inom Räddsam Västernorrland, ska ses över. Ett utredningsdirektiv ska presenteras senast under mars månad 2021. Utredningens förslag ska delredovisas senast den 30 september 2021 och vara klart senast den 31 december 2021.

- [Övergripande styrning av Räddsam Västernorrland](#)

För den övergripande styrningen av Räddsam Västernorrland ansvarar en gemensam chefsgrupp bestående av cheferna för respektive räddningstjänst. I de fall chefen inte samtidigt fungerar som räddningschef, ska även räddningschefen ingå i denna grupp.

- [Ekonomisk fördelning](#)

Alla tre räddningstjänsterna, står som grund för samarbetet inom Räddsam Västernorrland, för sina kostnader i enlighet med fördelning av invånare och riskbild.

Som fördelningsprincip ska följande tillämpas när det gäller verksamheten inom ledningsnivåerna 3 – 5. 62,5 % av dessa kostnader belastar Räddningstjänsten Medelpad, 18,75 % Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen samt 18,75 % Brand och säkerhet, Örnsköldsviks kommun. Gällande ledningsnivå 3 står Räddningstjänsten Medelpad initialt för kostnaderna för beredskap och övertid medan Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen samt Brand och säkerhet, Örnsköldsviks kommun står kostnaderna enligt schablon för när funktionen disponeras av dessa räddningstjänster.

När det gäller verksamheten inom ledningsnivåerna 1 – 2 står var och en av räddningstjänsterna direkt för sina respektive kostnader.

Ekonomiska medel som tillförs räddningstjänsterna genom utökade kommunbidrag med anledning av förändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO, angående utökade krav på ständigt fungerande övergripande ledning och stöd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) inom ramen för ELS-projektet, ska oavkortat användas för det operativa ledningssamarbetet. Detta gäller inom Räddsam Västernorrland och avseende ett utökat operativt ledningssamarbete med fler räddningstjänster.

**Räddningstjänsten
Högå Kusten · Ådalen**

3. Bakgrund

Västmanlandsbranden 2014 var den största skogsbranden i landet i modern tid med cirka 13 800 hektar drabbad skog. Och med 25 nedbrunna eller brandskadade byggnader. Branden krävde ett dödsoffer. Denna brand, precis som alla andra, startade på en mycket liten yta. I detta fall var det en markberedningsmaskin, som efter avverkning skulle förbereda för plantering, som troligen slog emot en sten vilket skapade en antändning. Det är avgörande för att lyckas med resultatet av en räddningsinsats av denna typ, utan att en skogsbrand tillåts växa och bli stor, att snabbt komma igång med att organisera insatsen och starta upp arbetet med brandbekämpning på platsen utan dröjsmål. Och också att ha tillräckliga resurser för att bedriva arbetet med den utrustning som behövs.

Efter branden startade en omfattande diskussion i landet om att räddningstjänsternas operativa ledningar behöver förstärkas och att räddningstjänsterna måste bli bättre på att samarbeta. Och också att räddningstjänsterna i landet operativt bör leda sina verksamheter på ett mer likartat sätt. Det såg helt enkelt mycket olika ut i landet hur räddningstjänsterna leddes. Från de minsta räddningstjänsterna som hade tillgång till några enstaka personer för operativ ledning till Storstockholms brandsförvar som med en egen ledningscentral kunde leda i princip alla typer av räddningsinsatser själva.

Ett flertal utredningar genomfördes – såväl statliga och kommunala samt drivna av intresseorganisationer och skogsbolag – vilka riktade in sig mot hur uppkomsten av skogsbränder bättre kan förebyggas och om sådana bränder inträffar, hur samhällets resurser kan användas bättre för att begränsa bränderna i tid.

Dessa utredningar hann knappt avslutas innan skogsbrandssommaren 2018 tog vid. Under denna sommar utbröt ett 50-tal större skogsbränder samt ett mycket stort antal mindre skogsbränder som kunde begränsas i tid innan de vuxit sig stora. Alla dessa bränder omfattade tillsammans minst 25 000 hektar skog. Det utfördes sammanlagt cirka 7000 räddningsinsatser i terrängmark till följd av skogsbränderna. Samarbetet mellan lokala räddningstjänster behövde i många fall kompletteras med stöd från både nationellt och internationellt håll.

Några av de större skogsbränderna 2018 inträffade i Västernorrlands län. De mest uppmärksammade av dessa var bränderna vid Norrmossaflon, norr om Helgum, Sollefteå kommun, på cirka 135 hektar skogsmark, samt vid Brattsjö, väster om Bredbyn, Örnsköldsviks kommun, på cirka 450 hektar skogsmark. Räddningstjänsterna i länet gav även stöd till räddningsinsatser vid skogsbränder i framförallt Jämtlands län. Skogsbranden vid Pålgård norr om Hammarstrand, Ragunda kommun, på cirka 200 hektar skogsmark, leddes och bemannades på plats till stor del från räddningstjänster i Västernorrlands län.

Räddningstjänsten
Högå Kusten · Ådalen

Parallellt med de större skogsbränderna i länet 2018 larmades om flera hundra andra skogsbränder inom de tre räddningstjänsternas område som kunde begränsas tack vare tidiga insatser. Som mest pågick i länet ett 15-tal insatser samtidigt mot skogsbränder. Situationen var tidvis mycket ansträngd och personalen hårt ansatt med väldigt långa arbetspass. Tillgängliga fordon och utrustning för brandsläckning var satta under omfattande förslitning. Även inre ledningsfunktioner, som IB och stabspersonal, var tidvis på gränsen till att bli uttröttade.

Efter Västmanlandsbranden genomfördes utredningen En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54). Utredningen föreslog bland annat i sitt betänkande att kommunerna ska få en utökad skyldighet att samverka med varandra för att effektivare kunna genomföra omfattande räddningsinsatser, till exempel vid större skogsbränder. Det föreslogs också, mer specifikt, att kommunerna ska ha tillgång till en ständigt bemannad funktion för effektivare övergripande räddningsledning i hela landet. Den ständigt bemannade funktionen ska vara placerad på kommunal nivå och varje kommun ska själv, eller tillsammans med andra kommuner, ha tillgång till funktionen. Förändringar i LSO, med krav på en sådan funktion, föreslogs i utredningen. Det är dessa förändringar som nu har genomförts och som träder i kraft den 1 januari 2021. Räddningstjänsterna har år 2021 på sig att uppnå en tillräcklig nivå på den operativa ledningsstrukturen.

En effektivare kommunal räddningstjänst hann knappt presenteras innan skogsbrandssommaren 2018 blev en realitet. Samma särskilda utredare som hade ansvar för denna utredning fick också uppdraget att leda en utvärdering beträffande skogsbränderna denna sommar – Skogsbränderna sommaren 2018 (SOU 2019:7). Både utredningen och utvärderingen samordnades till ett gemensamt betänkande med samma förslag till förbättringar inom lagstiftningens område.

Förutom erfarenheterna från skogsbränderna 2014 och 2018 finns det ytterligare en viktig anledning till att stärka den operativa ledningsförmågan för räddningstjänsterna i länet. Det är den större riskbild som finns avseende industrier och andra anläggningar som hanterar farliga ämnen. Riskerna för allvarliga följder av olyckor gäller också anläggningar som inte hanterar farliga ämnen men där skadeeffekterna på anläggningarna och omgivningen blir mycket stora.

I länet finns till exempel ett flertal stora industrier som använder sig av stora mängder kemikalier i sina verksamheter. Det förekommer omfattande transporter av farligt gods på väg och järnväg samt till sjöss. Det finns även ett större antal anläggningar för till exempel vatten- och vindkraft.

Frågan om införande av Räddsam Västernorrland har utretts 2019 – 2020. Utredningen redovisades i januari 2020. Därefter har räddningscheferna mötts och lämnat ett förslag som

till stora delar överensstämmer med utredningens. Efter ytterligare beredningsarbete har detta beslutsförslag upprättats.

4. Förstudien och beredningsarbetet efter denna

Uppdraget som gavs för förstudiearbetet var att föreslå en gemensam operativ ledningsorganisation för räddningstjänsterna i länet. En nulägesbeskrivning skulle upprättas. Ekonomiska aspekter liksom räddningstjänsternas nuvarande förutsättningar skulle belysas. Både positiva effekter av ett operativt ledningssamarbete skulle beskrivas liksom utmaningar av olika slag.

Förstudien bemannades av personal från alla tre räddningstjänsterna varav en har varit projektledare. En referensgrupp med annan sakkunnig personal har varit ett stöd för arbetet. En styrgrupp har ansvarat för den övergripande ledningen av förstudiearbetet. Räddningstjänsternas politiker har kontinuerligt fått information om arbetet. Förstudieförslaget presenterades i januari 2020.

Under våren och hösten 2020 har de tre räddningstjänsternas räddningschefer arbetat vidare på förslaget i förstudien. Två gemensamma samverkansmöten tillsammans med arbetstagarorganisationerna har genomförts. Två möten har och genomförts i en politisk referensgrupp med representanter för direktionsernas/nämndens presidier. En riskbedömning av ett genomförande av förslaget har tagits fram.

Det beslutsförslag som nu läggs bygger till stora delar på förslaget i förstudien om en gemensam operativ ledningsorganisation. En beredskapsfunktion för rollen som stabschef, integrerad med funktionen som VB finns inte med. Antalet ledningsnivåer överensstämmer med förslaget som nu läggs. Det tydliggörs i detta förslag att respektive räddningstjänst ansvarar för att besätta funktionerna avseende ledningsnivåerna 1 och 2 inom sina respektive områden.

Benämningarna på funktionerna har i vissa delar justerats i förhållande till förstudiens förslag. Detta har att göra med att nationella benämningar på funktioner har tagits fram inom ELS-projektet.

**Räddningstjänsten
Höga Kusten · Ådalen**

5. Omfattning av samarbete enligt förslaget och övervägande

Detta förslag till beslut omfattar alla fem operativa ledningsnivåer samt beslutspunkter angående KAC i Örnsköldsvik, övergripande styrning och ekonomisk fördelning. Utgångspunkterna och övervägandena till beslutspunkterna är följande.

5.1 Räddningschef i beredskap

RCB har en övergripande roll för styrning av den operativa verksamheten vid större händelser, eller andra händelser som behöver bedömas av högre chef, inom respektive län. För att denna styrning ska kunna hanteras på ett likartat sätt samt att larm- och ledningsbefälet ska få en och samma kontaktpunkt uppåt i organisationen, behöver funktionen vara gemensam för Västernorrland. För att säkerställa en bra förankring i verksamheten, bör bemanningen utgå från alla tre räddningstjänsterna. Det rör sig om en beredskapsfunktion som i normalfallet hanterar sina ärenden över digitala medier. Att funktionen blir gemensam har också den fördelen att räddningstjänster som med den nya strukturen kommer att få färre RCB-veckor per år, än med den nu rådande ordningen, får lägre kostnader för att upprätthålla funktionen. Alla tre räddningstjänsterna bör ansvara tillsammans för att besätta funktionen.

5.2 Larm- och ledningsbefäl samt vakthavande befäl

Larm- och ledningsbefäl är en central funktion för konceptet Räddsam Västernorrland. Genom att göra denna funktion till en gemensam för länet, säkerställs att alla tre räddningstjänsternas operativa resurser finns tillgängliga för insatser över hela ytan. Förändringen innebär också en kompetenshöjning eftersom funktionen kommer att hantera fler mer kvalificerade ärenden. För att skapa tiden för att kunna hantera sådana ärenden är inriktningen att larm- och ledningsbefälet inte ska handlägga merparten av automatlarmen. För att säkerställa en bra förankring i verksamheten, bör bemanningen utgå från alla tre räddningstjänsterna. Att funktionen blir gemensam har också den fördelen att den räddningstjänst som med den nya strukturen kommer att få färre dygn under ett år att bemanna funktionen, än med den nu rådande ordningen, får lägre kostnader för att upprätthålla funktionen. För de övriga räddningstjänsterna är förutsättningarna att det nya lagkravet innebär att dessa behöver ha tillgång till en sådan funktion. En nackdel med att bemanningen utgår från alla tre räddningstjänsterna är restid och –kostnader för den personal som inte tillhör Räddningstjänsten Medelpad. Denna nackdel uppvägs av de fördelar som en gemensam funktion innebär. Med beaktande av antalet ärenden som larm- och ledningsbefälet förväntas hantera, föreslås funktionen även fortsättningsvis vara tillgänglig på arbetsplatsen dygnet runt med en kombination av arbets- och jourtid. Alla tre räddningstjänsterna bör ansvara tillsammans för att besätta funktionen.

VB är en ny funktion som bör finnas till stöd för larm- och ledningsbefälet när det inträffar större händelser, eller flera händelser samtidigt, och arbetsbelastningen ställer krav på

Räddningstjänsten
Höga Kusten · Ådalen

ytterligare högre ledningsresurser. Denna stödfunktion bör vara gemensam för länets räddningstjänster eftersom den har en mycket stark koppling till funktionen för larm- och ledningsbefäl. VB bör vara en beredskapsfunktion eftersom det inte finns ett verksamhetsbehov av att ständigt ha den tillgänglig på räddningscentralen (belägen tillsammans med SOS Alarm), där larm- och ledningsbefälet har sin verksamhet förlagd vid arbete med operativa händelser. Som närmare beskrivs nedan finns det planer på att utveckla VB-funktionen framöver till en funktion med ett samlat ansvar för ett, över en större yta, fungerande operativt ledningssystem. I avvaktan på en sådan kommande förändring och också införande av ett nationellt enhetligt ledningssystem (ELS), bör bemanningen utgå endast från Räddningstjänsten Medelpad. Tiden för inställelse kan då också hållas nere med den ordning som nu föreslås. Räddningstjänsten Medelpad bör ansvara för att besätta funktionen.

5.3 Regional insatsledare

Regional insatsledare är en ny gemensam funktion som avses larmas ut vid större händelser och då framförallt när det finns ett betydande samverkansbehov med andra organisationer. Funktionen kommer då att få det högsta ansvaret ute på platsen för händelsen. För att inledningsvis, sedan Räddsam Västernorrland är infört, säkerställa en fungerande bemanning på funktionen, föreslås att Räddningstjänsten Medelpad av personalförsörjningsskäl står för denna. Under år 2021 eller 2022 bör det dock utredas hur funktionen ska se ut framöver. Den långsiktiga inriktningen är att alla tre räddningstjänsterna ska besätta funktionen. Regional insatsledare bör vara en beredskapsfunktion eftersom antalet händelser som funktionen larmas ut på förväntas vara begränsat till några tiotal per år.

5.4 Insatsledare

IL är en funktion som föreslås finnas vid alla tre räddningstjänsterna. Funktionen ska vara renodlad och inte vara samordnad med någon annan funktion. Med beaktande av antalet ärenden som IL larmas ut på, föreslås funktionen även fortsättningsvis vara tillgänglig på arbetsplatsen dygnet runt med en kombination av arbets- och jourtid. Respektive räddningstjänst bör ansvara för att funktionen är besatt inom sitt område.

5.5 Styrkeledare/arbetsledare

Det tydliggörs i förslaget att funktioner för styrkeledare/arbetsledare ska finnas vid alla tre räddningstjänsterna. Inom räddningstjänsterna ska funktionerna finnas för varje räddningsstyrka. Detta gäller inom såväl heltidsverksamheten som verksamheten för räddningstjänstpersonal i beredskap (RIB). Respektive räddningstjänst bör ansvara för att funktionerna är besatta inom sitt område.

5.6 Kommunal alarmeringscentral

KAC i Örnsköldsvik bör ha arbetsuppgifter inom Räddsam Västernorrland och kunna anses vara en del av detta koncept. Vilka dessa arbetsuppgifter ska vara bör utredas särskilt. Det är

rimligt att utredningen inleds under våren 2021 för att vara slutredovisad senast den 31 december 2021. En delredovisning bör genomföras under hösten 2021. Det ligger i de berörda räddningstjänsternas intresse, alltså i detta fall Räddsam Västernorrland förutom Örnsköldsvik, att till sina ägarkommuner föra fram fördelarna med KAC:s verksamhet när det gäller anslutande av olika larmtyper.

5.7 Övergripande styrning

Genom beslutspunkten övergripande styrning föreslås en ledningsstruktur för att hantera löpande ärenden inom Räddsam Västernorrland som är av större vikt eller annars av principiell karaktär. Beträffande övriga ärenden fattar räddningscheferna, eller den som dessa har delegerat ett ärende till, de beslut som behövs.

5.8 Ekonomisk fördelning

När det gäller den ekonomiska fördelningen mellan de tre räddningstjänsterna inom Räddsam Västernorrland bör grunden vara att respektive räddningstjänst står för sina kostnader i förhållande till invånarantal och riskbild.

Vid bedrivande av verksamhet inom de fem ledningsnivåerna bedöms det vara viktigt med en fast struktur för hur stor andel respektive räddningstjänst ska stå kostnaden för.

Den föreslagna fördelningsprincipen när det gäller ledningsnivåerna 3 – 5 är att Räddningstjänsten Medelpad står för 62,5 % av kostnaderna samt Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen och Brand och säkerhet, Örnsköldsviks kommun 18,75 % vardera. Beräkningen har sin utgångspunkt i invånarantalet inom de olika räddningstjänsternas område, men tar även sikte på den högre riskbild som finns inom Räddningstjänsten Medelpads område. Gällande verksamheten inom ledningsnivå 3 är det rimligt att Räddningstjänsten Medelpad initialt står kostnaderna för beredskap och övertid. Detta eftersom bemanningen, under den närmaste tiden, föreslås hanteras av denna räddningstjänst. Övriga räddningstjänster bör faktureras en årlig summa enligt schablon, se nedan.

När det gäller verksamheten inom ledningsnivåerna 1 – 2 föreslås dessa funktioner besättas lokalt vid respektive räddningstjänst. Och då bör kostnaderna för verksamheten inom dessa ledningsnivåer belasta varje räddningstjänst för sig.

Räddningstjänsterna kommer att få del av ekonomiska medel som särskilt är riktade mot förstärkande av den operativa ledningsstrukturen. Det gäller dels särskilt utpekade nivåhöjande kommunbidrag från och med 2021, som beslutats med anledning av förändringar i LSO angående utökade krav på ständigt fungerande övergripande ledning. Och dels ett under några år tillfälligt ekonomiskt stöd från MSB inom ramen för ELS-projektet för att bekosta en del av en funktion som regional ledningsutvecklare. Det är viktigt att dessa

**Räddningstjänsten
Höga Kusten · Ådalen**

medel oavkortat går till kostnader inom Räddsam Västernorrland och till det operativa ledningssamarbetet när det vidgas till ytterligare räddningstjänster, se nedan.

5.9 Övrigt

Detta förslag till beslut tar sikte på grundstrukturen för att införa Räddsam Västernorrland. I de fall samordning av rekrytering ska genomföras för alla tre räddningstjänsterna, kommer formerna för denna att hanteras senare tillsammans med arbetstagarorganisationerna. Detsamma gäller andra detaljerade frågor som inte omfattas av beslutsunderlaget.

6. Frågor som avses bli föremål för samarbete senare

Med beaktande av vad som framgår nedan om Räddsam Y Z och en blivande räddningsregion i norr, kan det komma att innebära att vissa revideringar behövas göras inom konceptet Räddsam Västernorrland. Detta gäller bland annat funktionen för VB. Det bör, som nämnts, i ett senare skede utredas vidare hur funktionen regional insatsledare mer långsiktigt ska hanteras. Att fatta beslut om en gemensam kompetensnivå för IL och styrkeledare/arbetsledare bör också anstå till senare.

7. Räddsam Y Z – ledningssamarbete under förberedelse tillsammans med räddningstjänsterna i Jämtlands län

Parallellt med införande av Räddsam Västernorrland genomförs ett arbete tillsammans med räddningstjänsterna i Jämtlands län – det vill säga tillsammans med Räddningstjänsten Jämtland och Räddningstjänsten Åre kommun. Arbetet genomförs under namnet Räddsam Y Z.

Det pågår två utredningsuppdrag inom detta arbete. Dessa är gemensam övergripande ledning och gemensamt arbete i räddningscentralerna. Det förstnämnda uppdraget går ut på att bedöma om funktionen som RCB kan vara gemensam för Västernorrlands och Jämtlands län samt om den övergripande ledningsstrukturen i övrigt kan hanteras närmare varandra. Det andra uppdraget innebär en genomgång av hur räddningscentralen i Västernorrland kan arbeta nära tillsammans med motsvarande central i Jämtland. Centralerna kan till exempel stödja varandra när arbetstrycket är stort och en central kan täcka båda länen vid mindre omfattande larm under nattetid när larmfrekvensen är som lägst. Det innebär att det ena larm- och ledningsbefälet vid sådana larm inte behöver träda i tjänst, men är fortsatt tillgänglig genom jour. Det är inte aktuellt att avveckla någon av räddningscentralerna, utan samarbete mellan centralerna bör istället utvecklas. Genom en sådan ordning är förutsättningarna goda för att behålla och utveckla kunskaper om närområdet och i övrigt en lokal förankring.

Räddningstjänsten
Högåsen · Ådalen

Den samlade målbilden för Räddsam Y Z är att inrätta ett gemensamt ledningssystem för räddningstjänsterna i Västernorrlands och Jämtlands län senast den 1 januari 2022. Och att detta ledningssystem senare ska utgöra en del av ett större ledningssystem, se nedan. Under första delen av år 2021 planeras för ett inriktningsbeslut angående ett ledningssystem för Räddsam Y Z.

Det är viktigt att arbetena med att införa Räddsam Y Z genomförs parallellt med att införa Räddsam Västernorrland. Även om det senare arbetet ligger något före i tiden är det angeläget att fortsätta med och utveckla ett bra samarbete mellan de båda uppdragen. Dels som en naturlig samordning för att Räddsam Y Z och Räddsam Västernorrland senare ska fungera tillsammans i ett sammanhang och dels för att arbetena ska kunna dra nytta av varandra så att likartade frågor endast behöver utredas en gång.

För att samordna arbetet inom Räddsam Y Z har en regional ledningsutvecklare rekryterats från en av de fem räddningstjänsterna. Funktionen är gemensam för hela det geografiska området och svarar i arbetsuppgiften direkt mot en styrgrupp för Räddsam Y Z. Regional ledningsutvecklare är Jonas Hägglund som är anställd av Brand och Säkerhet, Örnsköldsviks kommun. Han är även en resurs för Räddsam Västernorrland. MSB stödjer från och med den 1 januari 2021 kostnaderna för den regionala ledningsutvecklaren motsvarande 20 % av den totala personalkostnaden.

Samtidigt med arbetena inom Räddsam Y Z och Räddsam Västernorrland har en dialog inletts för att framöver utvidga ledningssystemet till att omfatta ytterligare räddningstjänster i norr. Detta för att i ett och samma system kunna hantera riktigt stora och komplicerade händelser inkluderande att kunna koordinera förstärkningar från och till andra delar av landet. Samordningen kan därutöver handla om omfattande samverkansbehov med andra delar av samhället och att bedriva stabsverksamhet över längre tid. Ett sådant större geografiskt område med fler räddningstjänster inbegripna skulle kunna benämnas för en räddningsregion och i storlek motsvara de räddningsregioner som har organiserats eller är under planering för införande i andra delar av landet.

Diskussioner förs i detta avseende mellan representanter för räddningstjänster i de sex nordligaste länen för att hitta former för samarbete kring ledning av räddningsinsatser. Detta inom ramen för en kommande nordlig räddningsregion. Inom denna region bör Västernorrland och Jämtland arbeta ihop som ett samarbetskluster. Detsamma kan gälla för delar av Dalarna tillsammans med Gävleborg respektive Västerbotten tillsammans med Norrbotten. Totalt sett skulle då dessa räddningstjänster kunna ingå i "Räddningsregion Norr", vilken kan komma att utgöra ett samlat operativt ledningssystem och totalt sett hantera uppemot 10 000 insatser (exklusive automatlarm) per år. Det är ungefär så många

Räddningstjänsten
Höga Kusten · Ådalen

larm som MSB anser vara väl avpassat för ett regionalt ledningssystem att hantera. Ett införande av räddningsregionen ligger några år fram i tiden.

Genom införande av Räddsam Y Z, och därefter en nordlig räddningsregion, finns det anledning att senare se över några av de ledningsfunktioner som nu föreslås införas inom Räddsam Västernorrland. Det gäller i första hand VB som i en framtid kan komma att få en förstärkt ledande roll för att ansvara för att ledningssystemet hålls samman över dygnets timmar inom ett regionalt samarbete. Och också att RCB kan komma att ansvara för ett kluster. Även en bredare syn på den regionala insatsledarens aktionsradie kan komma att bli aktuell när arbetet med Räddsam Y Z har kommit längre.

8. Nationellt enhetligt ledningssystem

MSB driver projektet ELS tillsammans med flera räddningstjänster och andra aktörer. Målet är ett enhetligt ledningssystem som stärker förmågan att genomföra effektiva räddningsinsatser.

Ett enhetligt ledningssystem behövs för att räddningstjänster ska kunna genomföra effektivare räddningsinsatser, från den lilla olyckan till den stora krisen. God och effektiv ledning är en förutsättning när resurser från nationella och internationella aktörer behövs till en insats. Ett enhetligt ledningssystem kommer att stärka räddningstjänsternas förmåga att självständigt eller tillsammans med andra begränsa konsekvenserna för människors liv, hälsa, egendom och miljö.

Erfarenheterna från 2014 och 2018 visar tydligt på behovet av att samarbeta i stora räddningstjänstkluster och att använda ett gemensamt enhetligt ledningssystem. Räddningstjänster ska kunna leda räddningsinsatser inom sitt egna geografiska kluster effektivare och ha förmåga att bistå andra räddningstjänster vid omfattande händelser. Då behövs enhetliga arbetsätt och nomenklatur.

Projekt ELS ska bidra till detta genom att ensa nomenklatur, beskriva ledningsprocesser, förhållningssätt och principer samt ge konkreta exempel på hur räddningsledning kan organiseras. Projektet redovisar sitt arbete löpande och arbetet är avsett att övergå i linjen under 2022.

Räddningstjänsten
Höga Kusten · Ådalen

9. Ekonomiska förutsättningar

Kostnaderna för ett operativt ledningssamarbete inom ramen för Räddsam Västernorrland bedöms i de gemensamma delarna enligt följande. Beloppen är ungefärliga. Kostnaderna är beräknade i 2020 års kostnadsnivå. Ytterligare kostnader kan tillkomma.

RCB för beredskap och övertid	750 tkr (tusen kronor)
Larm- och ledningsbefäl för grundlön, OB, jour och övertid	3 200 tkr
VB för beredskap och övertid	650 tkr
Regional insatsledare för beredskap och övertid	650 tkr
Gemensam teknik inkl. teknisk plattform tills. med SOS Alarm	800 tkr
Regional ledningsutvecklare	450 tkr
Kompetensutveckling inkl. övningsverksamhet	400 tkr
Summa	6 900 tkr

Kostnadsfördelning föreslås i enlighet med vad som framgår av beslutssatsen Ekonomisk fördelning. Den årliga schablonen för Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalens och Brand och säkerhet, Örnsköldsviks kommun, för disponerande av funktionen regional insatsledare, ska inledningsvis vara 30 tkr.

Särskilda intäkter för bedrivande av Räddsam Västernorrland bedöms till följande.

Utökat kommunbidrag med ca 4,50 kr per invånare för genomförande av ständigt fungerande övergripande ledning i enlighet med förändrad lagstiftning	1 100 tkr
Del i regional ledningsutvecklare tillsammans med Räddningstjänsterna i Jämtland – bidrag från MSB	85 tkr
Summa	1185 tkr

Brand och säkerhet, Örnsköldsviks kommun

Tomas Roos
Avdelningschef

Johannes Wedin
Räddningschef

Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen

Andreas Hoff
Förbunds- och räddningschef

Räddningstjänsten Medelpad

Per Silverliden
Förbundschef

Tomas Öhrn
Räddningschef